

สรุปทเรียน

หลักสูตรการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรด้วยวิธีการวิจัย ระดับ 1 ความรู้พื้นฐาน ครั้งที่ 2

25 มีนาคม 2569

ช่วงเช้า

ผอ.ทิพย์อุษา พิมาณ

- ทบทวนประเด็นวิชาการ เวที 1 เชิญ Guest แลกเปลี่ยนมุมมองการทำงานวิจัยให้มีความสุข การทำวิจัยเริ่มต้นด้วย mindset ทำแล้วเกิดประโยชน์ และช่วยแก้ปัญหาได้ การเชื่อมโยงงานวิจัยจากงานประจำ การตามหาโจทย์วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย Workshop (ในงานที่ 1 วิเคราะห์งานที่รับผิดชอบ)
- งานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน
- มีปัญหาอะไรบ้าง
- ปัญหาใดคิดว่าสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ปัญหาใดที่คิดว่า จะนำกระบวนการวิจัยเข้ามาแก้ไข

- ผอ.วิศรุต ตัญยศักดิ์
- บรรยาย หัวข้อ โจทย์เป๊ะ งานปัง กำหนดโจทย์วิจัยให้ตรงใจงานส่งเสริม เทคนิคการค้นหาโจทย์วิจัย (R2R) เพื่อยกระดับงานส่งเสริมการเกษตร R2R ไม่ใช่การเพิ่มภาระงาน แต่คือเครื่องมือลดภาระ ในระยะยาว จุดกำเนิดโจทย์วิจัยที่ดีมาจาก Pain points ในงานที่รับผิดชอบ ปัญหาเชิงเทคนิค ปัญหาเชิงกระบวนการ ปัญหาการยอมรับ เริ่มต้นด้วยคำถามง่าย ๆ ปัญหาอะไรที่ทำให้งานไม่ปังเป้าหมาย และใช้เทคนิค 5 whys ตามเป็นทอดๆ เพื่อขุดลึกให้ถึงรากเหง้าปัญหา
  - เครื่องมือ แผนผังค้างปลา แผนผังต้นไม้ปัญหา 5 whys
  - ควรเลือกทำปัญหาที่มีผลกระทบสูง ทำง่าย ประเมินความคุ้มค่าเลือกเรื่องที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และผู้ทำวิจัยมีความเชี่ยวชาญ
  - แสกนโจทย์ด้วย FINER
  - กรอบการตั้งคำถามให้คมชัด PICO Framework

ช่วงบ่าย

ดร. นิตฐา พลแสน

- ทบทวนการเลือกโจทย์วิจัย เป้าหมายจากการแก้ไขปัญหในงาน ใช้กฎพาเรโต 80/20 วิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือ แผนผังค้างปลา เทคนิค 4M การตั้งหัวข้อวิจัย ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตประชากร ขอบเขตพื้นที่ ขั้นตอนและกระบวนการทำวิจัย เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
- เทคนิคช่วยคิดดีโจทย์ Surch ผู้ส่งสาร/เจ้าหน้าที่ Message ข้อมูลข่าวสาร Chanel ช่องทางการส่ง Receiver ผู้รับสาร/เกษตรกร
  - ขั้นตอนการวิจัย
    - ค้นหาโจทย์วิจัย
    - ค้นหาข้อมูล/ถอดบทเรียน
    - วางแผนการดำเนินงาน
    - ดำเนินการตามแผน
    - บันทึก/วิเคราะห์/สรุปผล
    - รายงาน/เผยแพร่/นำไปใช้

แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ

วิทยากรพี่เลี้ยง

ใบงาน จาก ความปวดหัว หน้างาน
สู่โจทย์วิจัย R2R ที่เป๊ะและปัง

- step 1 ค้นหาปัญหา
- step 2 ขุดคุ้ย รากเหง้า ด้วยเทคนิค 5why
- step 3 แสกนโจทย์ด้วยด้านอรรถนัย FINER ทำได้จริง น่าสนใจ ใหม่ ปลอดภัย ตรงเป้า
- step 4 ประกอบร่างโจทย์วิจัยด้วย pico framework กลุ่มเป้าหมายคือใคร? วิธีการใหม่ที่จะใช้คืออะไร? ผลลัพธ์ที่คาดหวังคืออะไร?
- step 5 เขียนโจทย์วิจัยฉบับสมบูรณ์ นำ PIO มาเติมลงในสมการด้านล่างให้เป็นประโยคที่สละสลวย

checklist โจทย์วิจัย R2R รายบุคคล

การตั้งวัตถุประสงค์

การตั้งวัตถุประสงค์ 4 เทคนิค

- สอดคล้องข้อเรื่อง
- ชัดเจนทางภาษา เข้าใจง่าย
- ครอบคลุมตัวแปรและสิ่งที่ต้องการศึกษา
- ใช้คำว่า “เพื่อ” ขึ้นต้น เพื่อแสดงว่าต้องการวิจัยเกี่ยวกับอะไร

วิธีการวิจัยเพื่อใช้พัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

- การวิจัยเชิงสำรวจ
- การวิจัยและพัฒนา
- งานวิจัยระบบการกำพารัม
- การวิจัยปฏิบัติการ
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
  - Participatory + Action + Research
  - การมีส่วนร่วม + การปฏิบัติ + การแสวงหาความรู้

การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย R2R
เปลี่ยน Work hard เป็น Work Smart

การกำหนดโจทย์และวัตถุประสงค์งานวิจัย
โจทย์หลัก โจทย์ย่อย หัวข้อวิจัย วิธีการวิจัย วัตถุประสงค์

การออกแบบขั้นตอนและกระบวนการวิจัย

objective ทำเพื่ออะไร (วัตถุประสงค์)
input อะไร (วิธีการทำงาน)
ใคร (ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง)
ที่ไหน (ขอบเขตวิจัย)
Process อย่างไร (วิธีการ/กรอบเวลา/เครื่องมือ)
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
Output (ผลผลิต)
Outcome (ผลลัพธ์) ต่อตนเอง/องค์กร/เกษตรกร